

Lokalt utvecklings- program för Norrmalms stadsdelsnämnd

2017-2019

Innehåll

1. Inledning	4
Syfte	4
Metod	4
Sammanfattning	6
2. Nulägesanalys	7
Norrmalms stadsdelsområde	7
Barn och unga med psykisk ohälsa	11
Förebyggande och främjande arbete mot diskriminering – fokus hbtq	13
3. Tematiska prioriteringar	14
Barn och unga med psykisk ohälsa	14
Mål: Barn och unga upplever inte psykisk ohälsa och hamnar inte i missbruk och kriminalitet	14
Mål: Barn till vårdnadshavare med psykisk ohälsa/sjukdom och/eller missbruk upptäcks tidigt och ges rätt stöd	15
Mål: Unga vuxna med psykisk ohälsa har stöd utifrån sina behov	17
Förebyggande och främjande arbete mot diskriminering – fokus hbtq	18
Mål: Alla unga, oavsett sexuell läggning och könsidentitet och könsuttryck, deltar på likvärdiga villkor och har likvärdig tillgång till hälsa och fritid	18
Mål: Myndighetsutövningen inom äldreomsorgen är rättssäker och behandlar personer likvärdigt och respektfullt oavsett könsidentitet, könsuttryck eller sexuell läggning eller familjekonstellation	19
Mål: Äldre hbtq-personer i behov av stöd och omsorg har tillgång till en trygg och likvärdig service	19
4. Mål, åtgärder och metoder för att mäta måluppfyllelsen	20
Barn och unga med psykisk ohälsa	20
Förebyggande och främjande arbete mot diskriminering – fokus hbtq	22
5. Genomförande	24
Dialog och samverkan	24
Referenslista	25

1. Inledning

Stockholms stads vision, Vision 2040 – Ett Stockholm för alla, har ett tydligt helhetsperspektiv med social, ekologisk, ekonomisk och demokratisk hållbarhet som övergripande inriktning. Stockholm Stad ska vara en öppen och inkluderande stad där lika rättigheter och möjligheter för alla människor ska vara den rådande normen, en social och demokratiskt hållbar stad där de mänskliga rättigheterna respekteras och inga grupper missgynnas.

Stockholms stad satsar på ett långsiktigt demokratiarbete för att nå målet om en jämlik och hållbar stad. Alla stadsdelsnämnder har fått i uppdrag att under 2016 ta fram lokala utvecklingsprogram, för att bidra till denna utveckling. Programmen ska utgå från analyser av lokala förhållanden och en dialog med invånare, lokala aktörer samt förtroendevalda och medarbetare inom stadens nämnder och bolagsstyrelser.

Nämnden har valt två prioriterade områden med beröringspunkter för stora delar av nämndens verksamheter, Barn och unga med psykisk ohälsa och Förebyggande och främjande arbete mot diskriminering – fokus hbtq.

Syfte

Det lokala utvecklingsprogrammet ska tydliggöra nämndens ansvar och lokala arbete för att uppfylla stadens övergripande vision om en stad för alla. Utvecklingsprogrammet ska fokusera på de delar av verksamheten som har störst utvecklingsbehov i syfte att nämnden ska vara med och bidra till en hållbar och jämlik stad.

Metod

En nulägesanalys har genomförts med utgångspunkt i befintlig statistik, analyser i nämndens verksamheter, forskning, dialog med civilsamhället inom ramen för prioriterade områden, berörda samverkansparter och i stadens övergripande vision 2040 och de fyra hållbarhetsbegreppen i fullmäktiges budget:

- Ett Stockholm som håller samman
- Ett klimatsmart Stockholm
- Ett ekonomiskt hållbart Stockholm
- Ett demokratiskt hållbart Stockholm

En avgränsning har gjorts inom ramen för de prioriterade områdena vilken framgår av nämndens förslag på mål. I takt med att mål nås

och åtgärder genomförs kommer nämnden formulera nya mål och åtgärder. Samverkan med externa aktörer och civilsamhället organiseras inom ramen för nämndens befintliga verksamhet och programmets åtgärder. Samverkansparter är delaktiga i utvärdering av genomförda åtgärder i syfte att säkerställa att medborgarperspektivet beaktas. Se vidare under *Genomförande* s.23.

Sammanfattning

Norrmalm är ett välmående stadsdelsområde med många kvaliteter och skattas lågt på faktorer som forskning påvisat utgör risker för en ogynnsam utveckling, till exempel låg medelinkomst, hög arbetslöshet, många personer i behov av försörjningsstöd, högt ohälsotal, få med eftergymnasiala studier, få med behörighet till gymnasieskolan och ett lågt valdeltagande i kommunala val.

I den övergripande statistiken i rapporten *Skillnadernas Stockholm* har Norrmalms stadsdelsnämnd goda socioekonomiska förutsättningar med små skillnader mellan områdena inom stadsdelsnämnden.

Nämnden har därför valt två tematiska områden med beröringspunkter för stora delar av nämndens verksamheter;

- Barn och unga med psykisk ohälsa
- Förebyggande och främjande arbete mot diskriminering

Studier visar att barn och ungdomars psykiska ohälsa ökar och allt fler ungdomar rapporterar själva om psykiska besvär som oro och ångest. Ökningen gäller framförallt psykiska besvär som inte är så omfattande att de kvalificerar för en psykiatrisk diagnos. Den självupplevda psykiska hälsan i gruppen barn/unga boende på Norrmalm följer samma trend. I dialog med skolorna bekräftas bilden av att den psykiska ohälsan är en utmaning och ett växande problem bland barn och unga på Norrmalm. Socialtjänsten har sedan 2013 haft en hög inströmning av orosanmälningar gällande barn och unga, och våld och psykisk ohälsa förekommer i större omfattning i vårdnadsutredningar idag, jämfört med tidigare.

Majoriteten av de som identifierar sig som homosexuell, bisexuell, transperson eller queer (hbtq) har ett bra eller mycket bra allmänt hälsotillstånd. Trots detta finns det fortfarande många skillnader i livsvillkor för hbtq-personer. Diskriminering, ojämlikt bemötande, lågt förtroende för samhällsinstitutioner och större utsatthet för hot om våld och våld på grund av sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck är fortfarande vardag för många. Den service och omsorg och tjänster som erbjuds stockholmarna ska vara lika tillgänglig, av lika hög kvalitet för alla. Som ansvarig för denna service har nämnden identifierat en utmaning och ett behov av att höja kunskapen om målgruppens livsvillkor och förutsättningar.

2. Nulägesanalys

Norrmalms stadsdelsområde

Boende och stadsmiljö

Norrmalms stadsdelsområde omfattar fyra stadsdelar, Vasastan, Norrmalm, Skeppsholmen samt en mindre del av Östermalm. Statistiken för stadsdelsområdet är uppdelad i nio mindre geografiska områden, Västra Matteus, Östra Matteus, Gustav Vasa, Jakob, Klara, Södra Johannes, Norra Johannes, Södra Adolf Fredrik och Norra Adolf Fredrik.

Norrmalm är ett välmående stadsdelsområde med många stadskvaliteter och med tillgång till och närhet till många av de kvaliteter som stärker livskvaliteten och ökar välbefinnandet, bland annat närhet till offentlig och kommersiell service (vårdcentraler, skolor, omsorg, kultur, handel), parker och offentliga rum, arbetsplatser och kollektivtrafik.

Norrmalms stadsdelsområde växer och närmar sig idag 70 000 invånare. Under de närmaste tre åren beräknas invånarantalet öka med drygt 3 000 personer. Ökningen omfattar framförallt personer som är 80 år eller äldre samt ungdomar. Ser man på åldersstrukturen på Norrmalm är det ungdomarna i åldern 13-18 år som både kort- och långsiktigt ökar mest mellan 2015-2020.

Andelen hyresrätter uppgick 2014 till 30 procent vilket är en minskning med cirka 4 procent under den senaste femårsperioden. I flerfamiljshusen utgörs 70 procent av lägenheterna av bostadsrätter. Jämfört med staden som helhet har allmännyttiga bostäder en mycket låg andel, cirka 3 procent 2014. När Hagastaden står färdigt ska området rymma 6 000 nya bostäder (varav 3000 i Stockholms stad) och 50 000 arbetsplatser (varav 14 000 i Stockholms stad).¹

Välbefinnande och hälsa

Norrmalmsborna har i överlag en god upplevd hälsa. Trots att det har skett en viss minskning av skillnaderna mellan kvinnors och mäns ohälsotal så kvarstår fortfarande skillnader, vilket följer trenden nationellt och i staden. 17 procent av männen på Norrmalm skattar sin hälsa som sämre än god, att jämföra med 22 procent av kvinnorna.²

¹ Stockholms stad, Statistisk årsbok för Stockholm, 2016

² Folkhälsomyndigheten, Nationella folkhälsoenkäten 2014.

Ett av hälsans mest uppenbara mått är medellivslängden som för både kvinnor och män har ökat i Stockholms stad. Kvinnors medellivslängd i Norrmalms stadsdelsområde är idag 85,5 år och 81,5 år för män. Sambanden mellan förväntad livslängd och utbildning gäller både män och kvinnor. Däremot är skillnader i livslängd större mellan olika utbildningsgrupper än mellan könen och i Stockholms län har utbildning en större betydelse för livslängden än i riket i stort.³

Hälsa och välbefinnande kan även beskrivas i antalet ohälsodagar, som för Norrmalms stadsdelsområde ligger mellan 7-14,9 dagar/år.⁴ Kvinnor i stadsdelsområdet är generellt sett mer sjukskrivna jämfört med män. Det finns ett visst samband som tyder på att skillnaderna (procentuella) mellan könen är högre i stadens stadsdelsområden där ohälsotalen är lägre. Sammantaget har Norrmalmsbornas ohälsotal nära nog halverats sedan 2003.⁵

Uppväxtvillkor och utbildning

Invånare i Stockholms stad har en hög utbildningsnivå. Den förklaras till stor del av att det finns många arbetsplatser inom branscher som har en stor andel högutbildade och en relativt ung befolkning, som har en högre formell utbildningsnivå än äldre. Det finns även en trend av en ökad andel högutbildade och en minskad andel lågutbildade i staden i stort.

Utbildning skapar förutsättningar för fler valmöjligheter och goda livsvillkor genom hela livet. I Norrmalms stadsdelsområde har en hög andel elever, cirka 97 procent gymnasiebehörighet. Skillnaderna mellan killar och tjejer är små, cirka två procent med en marginellt högre andel tjejer med gymnasiebehörighet. Andelen personer med eftergymnasial utbildning på Norrmalm i åldersgruppen 25-74 år är närmare 70 procent jämfört med 57 procent i staden totalt. Det finns små skillnader mellan de olika geografiska områdena.⁶

Andelen inskrivna barn i förskola är hög och resultaten i stadens brukarundersökning 2015 visar på en hög nöjdhet avseende förskoleverksamheten.

³ Stockholms stad, Skillnadernas Stockholm, 2015.

⁴ Ohälsotalet är ett mått på den totala sjukfrånvaron som ersätts från sjukförsäkringen, både sjuk- och aktivitetsersättning men innehåller inte dagar med sjuklön från arbetsgivare.

⁵ Stockholms stad, Skillnadernas Stockholm, 2015.

⁶ Stockholms stad, Skillnadernas Stockholm, 2015.

Ekonomiskt bistånd

Av invånarna inom Norrmalms stadsdelsnämnd är en hög andel förvärvsarbetsande och nämnden ser en positiv trend med ett minskat antal hushåll i behov av ekonomiskt bistånd. Under en procent av invånarna på Norrmalm i åldern 18-64 år hade under 2014 ekonomiskt bistånd, stadens genomsnitt ligger på tre procent. Genomsnittligt antal hushåll i behov av ekonomiskt bistånd har minskat med nästan 20 procent mellan 2014 och 2015.⁷

Att kunna försörja sig själv och sina närstående är grundläggande för såväl uppväxtvillkor, social status, livsnöjdhet och har ett tydligt samband med hälsa. Ekonomiska resurser som inkomster och ekonomiska tillgångar är bland de mest betydelsefulla faktorerna för hälsa.⁸ Om förmågan att kunna betala räkningar och de dagliga utgifterna brister, påverkar det både barn och vuxna i en familj. På Norrmalm uppgick andelen barn som levde i familjer med ekonomiskt bistånd under 2015 till 0,3 procent. Nämnden har sett ett minskat antal barnfamiljer i behov av bistånd.

Trots att Norrmalm är ett stadsdelsområde med relativt låg andel ekonomiskt utsatta barnfamiljer så finns det till familjer som ligger under fattigdomsgränsen (mätt som relativ inkomstnivå). 2013 fanns det med en geografisk jämn spridning mellan Norrmalm, Östermalm, Södermalm och Kungsholmen totalt 3 500 familjer som levde under fattigdomsgränsen.⁹ Den relativa fattigdomen och de villkor som följer, d.v.s. var dessa barn befinner sig i förhållande till deras kamraters, kan vara väl så kännbara.

Arbete och försörjning

Norrmalms stadsdelsområde har en hög andel förvärvsarbetsande, som varierar från cirka 73 procent i Jakob till 84 procent i Östra Matteus. Andelen arbetsande har varit omkring densamma de senaste åren i samtliga geografiska områden i stadsdelsområdet.

Andel arbetslösa är något lägre på Norrmalm än genomsnittet för staden, cirka två procent jämfört med stadens totala siffra på tre procent. Andelen arbetslösa ungdomar har under de senaste åren succesivt minskat i staden och samma gäller för Norrmalm. Andelen för hela staden är cirka tre procent och för Norrmalm cirka två procent, liknande övriga innerstadsdelar samt Hägersten-Liljeholmen och Bromma.

⁷ Stockholms stad, Statistisk årsbok för Stockholm, 2016

⁸ Folkhälsomyndigheten, Ekonomiska villkor 2015.

⁹ Stockholms stad, Skillnadernas Stockholm, 2015.

Medelinkomsten är högre än i staden som helhet och varierar förhållandevis lite mellan de geografiska områdena, från 380 100 kr i Norra Johannes till 426 500 kr i Norra Adolf Fredrik.

Demokrati och trygghet

Valdeltagande i allmänna val är ett bra mått på invånarnas makt, delaktighet och inflytande och således demokratisk delaktighet. Norrmalms stadsdelsområde har ett högt valdeltagande, 86 procent. Förtroendet för lokala myndigheter är avgörande för myndigheters legitimitet och 90 procent av invånarna uppger att de har förtroende för Norrmalms stadsdelsförvaltning. Det finns en viss skillnad mellan könen när det gäller tillit till lokala myndigheter, generellt svarar fler män än kvinnor att de har låg tillit till stadsdelsförvaltningen.¹⁰

Att känna en trygghet i vardagen, där man bor och verkar, är en grundläggande rättighet och förutsättning för att kunna delta i samhällslivet och det är centralt för människors välbefinnande. Resultaten från trygghetsundersökningen 2014 visar att en majoritet av de boende i Norrmalms stadsdelsområde känner sig trygga eller mycket trygga. Andelen otrygga är 3 procent och förhållandevis låg i jämförelse med staden. Det finns en viss skillnad mellan män och kvinnors upplevda trygghet, där män upplever sig vara något mer trygga än kvinnor.

Stadsdelsområdet Klara utmärker sig där 8 procent av de boende upplever otrygghet, främst avseende ordningsstörning och oro för att utsättas för brott. Brottsstatistik visar att anmälda brott i det offentliga rummet, främst inom området Klara, är genomgående höga.¹¹ I dialog med verksamheter inom staden och aktörer i civilsamhället lyfts utöver områden inom Klara, Observatorielunden, Atlasområdet och Adolf Fredriks kyrkogård fram som platser med specifik otrygghetsproblematik.¹²

¹⁰ Folkhälsomyndigheten, Nationella folkhälsoenkäten 2014.

¹¹ Stockholms stads, Trygghet i Stockholm, Stockholms stads stadsövergripande trygghetsmätning, 2014.

¹² Samverkansöverenskommelse Norrmalms stadsdelsförvaltning och Lokalpolisområde Norrmalm, 2016.

Barn och unga med psykisk ohälsa

Psykisk ohälsa är ett vitt begrepp. Det innefattar allt från psykiska sjukdomar till upplevda psykiska besvär som påverkar det dagliga välbefinnandet och psykosociala fungerandet. Studier visar att barn och ungdomars psykiska ohälsa ökar och allt fler ungdomar rapporterar själva om psykiska besvär som oro och ångest. Ökningen gäller framför allt depressioner, ångestsjukdomar och missbruk, men också personlighetsstörningar bland kvinnor.¹³ Ökningen gäller framförallt psykiska besvär som inte är så omfattande att de kvalificerar för en psykiatrisk diagnos.¹⁴

Den självupplevda psykiska hälsan i gruppen barn/unga boende på Norrmalm följer samma trend. 40 % av pojkarna och ca 50 % av flickorna i årskurs två på gymnasiet skattar sin psykiska hälsa som dålig. Resultaten visar både på en hög ohälsa bland unga samt att flickor skattar sin psykiska hälsa som sämre än vad pojkar gör. Resultatet för elever i årskurs nio på grundskolan ser ut på ett motsvarande sätt. Cirka 30 % av pojkarna och ca 50 % av flickorna skattar sin psykiska hälsa som dålig.¹⁵

Studier visar att det finns könsskillnader i förekomsten av depression och ångest. Flickor och unga kvinnor har tre gånger så stor risk att drabbas av depression och ångest som killar och unga män. Tjejer i åldern 16–24 år är den grupp i befolkningen som rapporterar de högsta nivåerna av stressrelaterade besvär. Könsskillnaderna debuterar ofta i tidiga tonår medan de under barnåren är mer jämnt fördelade.¹⁶ Könsskillnaden är den omvända för den allvarligaste konsekvensen av psykiska problem, självmord.¹⁷

En högt självskattat ohälsa bland barn och unga är ett varningstecken för senare psykisk sjukdom, ökad risk för självmordsförsök, övriga skador, olyckor samt senare problem med försörjning och familjebildning.¹⁸

Socialtjänsten har sedan 2013 haft en hög inströmning av orosanmälningar gällande barn och unga och trenden är att våld och psykisk ohälsa förekommer i större omfattning i vårdnadsutredningar idag, jämfört med tidigare. Vårdnadshavares

¹³ Socialstyrelsen, Psykisk ohälsa bland unga, 2013.

¹⁴ Bremberg, Psykisk hälsa. Tema: Ungas psykiska hälsa, 2015.

¹⁵ Stockholm stad, Stockholmsenkäten, Årsrapport 2014.

¹⁶ Statistiska centralbyrån (SCB), 2015.

¹⁷ Bremberg, Psykisk hälsa. Tema: Ungas psykiska hälsa, 2015.

¹⁸ Socialstyrelsen, Psykisk ohälsa bland unga, 2013..

kränkningar, hot och våld är en del av vardagsmiljön för vissa barn. Att under uppväxten uppleva sådant våld riktat mot sig eller inom familjen ökar risken för att barnen utvecklar känslomässiga eller psykiska problem som depression eller posttraumatisk stress samt beteende- och relationsproblem.

Ungas självupplevda psykiska ohälsa är inte enkel att kategorisera utan kan snarare förstås utifrån ett tillstånd som relaterar till ett antal förutsättningar i den ungas liv. Detta samvarierar med den unga personens tidigare liv, till exempel individuella färdigheter, familjesituation, skolsituation, ekonomiska förutsättningar, sociala förutsättningar, eventuella traumatiska upplevelser samt tillit till vuxensamhället och tillgång till resursstarka personer.¹⁹

Barn och unga med psykisk ohälsa som Norrmalms stadsdelsförvaltning kommer i kontakt med återfinns i förskolan, de öppna fritidsverksamheterna, genom det förebyggande arbetet och i samverkan med skola, polis och övriga aktörer, på ungdomsmottagningen och hos socialtjänsten. Endast en mindre andel av de barn och unga som skattar sin psykiska hälsa som dålig blir aktuella för insatser hos socialtjänsten.

Ungas perspektiv på psykisk ohälsa

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor fick 2013 i uppdrag av regeringen att genomföra en kartläggning för att öka kunskapen om hur ungdomar i åldern 13–25 år med självupplevd psykisk ohälsa upplever och hanterar sina svårigheter.

Ungdomarna definierade själva behov som följande:

- Individnära stöd över tid. *Tid, bra bemötande och flexibilitet.*
- Erbjud stöd även till unga som inte har en diagnos. *Nyansera kravet på diagnoser och erbjud fler stöd.*
- Använd civilsamhället mer som en resurs. *Använd deras specialistkompetens.*
- Tydligare samverkan mellan verksamheter och vården. *Samordnat stöd en framgångsfaktor för individen.*
- Behov av stärkt kunskap om psykisk ohälsa hos flera aktörer. *Kunskapsbrist är ett hinder för att identifiera psykisk ohälsa hos unga.*
- Förebyggande arbete - börja tidigt. *Universell prevention som riktar sig brett till barn/unga i tidig ålder lyfts särskilt fram och skolan pekas ut som en viktig arena.*²⁰

¹⁹ MUCF, När livet känns fel, 2015.

²⁰ MUCF, Modell för stöd till unga med psykisk ohälsa som varken arbetar eller studerar, 2015.

Förebyggande och främjande arbete mot diskriminering – fokus hbtq

Stockholms stads vision, Vision 2040 – Ett Stockholm för alla
Innebär att Stockholm Stad ska vara en öppen och inkluderande stad där lika rättigheter och möjligheter för alla människor ska vara den rådande normen - en social och demokratiskt hållbar stad där de mänskliga rättigheterna respekteras och inga grupper missgynnas strukturellt.

Sverige har under flera år successivt stärkt homosexuellas, bisexuellas och transpersoners formella rättigheter och gruppen inkluderas och synliggörs allt mer. Majoriteten av de som identifierar sig som homosexuell, bisexuell, transperson eller queer har ett bra eller mycket bra allmänt hälsotillstånd. Trots detta finns det fortfarande brister när det gäller hbtq-personers livssituation och villkor, villkor som påverkar förutsättningar för en god hälsa. Inte minst när det gäller transpersoners situation. Diskriminering, ojämlikt bemötande, lågt förtroende för samhällsinstitutioner och våld på grund av sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck är fortfarande vardag för många hbtq-personer.²¹

Osäkerheten på bemötandet i den kommunala omsorgen har visat sig ha samband med att hbtq personer i lägre utsträckning söker den omsorg som de är i behov, på grund av rädsla för diskriminering.²²

För att Norrmalms stadsdelsnämnd ska kunna säkerställa att den service och omsorg och de tjänster som erbjuds stockholmarna är lika tillgänglig, av lika hög kvalitet för alla, oavsett könsidentitet, könsuttryck eller sexuell läggning, behövs mer kunskap.

Som ansvarig för grundläggande infrastruktur i form av service och tjänster som stöd, vård och omsorg och i egenskap av arbetsgivare behöver nämnden skapa goda förutsättningar för att möta hbtq-personer på ett bra sätt i verksamheterna. Nämnden har valt att formulera ett antal åtgärder som bidrar till att främja en mer jämlik hälsa hos såväl unga som äldre hbtq-personer.

²¹ Folkhälsomyndigheten, Hälsan och hälsans bestämningsfaktorer för transpersoner. En rapport om hälsoläget bland transpersoner i Sverige, 2015.

²² Regeringskansliet, En strategi för lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck, 2014.

3. Tematiska prioriteringar

Nämnden har valt två tematiska områden med beröringspunkter för stora delar av nämndens verksamheter;

- Barn och unga med psykisk ohälsa och
- Förebyggande och främjande arbete mot diskriminering

Barn och unga med psykisk ohälsa

Nämnden har inom ramen för det prioriterade området definierat tre mål:

- Mål: Barn och unga upplever inte i psykisk ohälsa och hamnar inte i missbruk och kriminalitet,
- Mål: Barn till vårdnadshavare med psykisk ohälsa/sjukdom och/eller missbruk upptäcks tidigt och ges rätt stöd,
- Mål: Unga vuxna med psykisk ohälsa har stöd utifrån sina behov.

Mål: Barn och unga upplever inte psykisk ohälsa och hamnar inte i missbruk och kriminalitet

I Stockholmsenkäten som kartlägger drogvanor, kriminalitet, skolk, mobbing samt risk och skyddsfaktorer bland ungdomar i grundskolan, sticker Norrmalms barn och unga ut. Riskbeteendena går ner i åldrarna och en mer negativ trend gällande ungdomars droganvändning syns i jämförelse med staden. Den brottslighet hos ungdomar hemmahörande i Norrmalms stadsdelsområde, som förvaltningen kommer i kontakt med är främst är narkotikabrott och snatterier. I dialog med Polisen framkommer att de saknar kunskap om ungdomar boende på Norrmalm och att det är en utmaning för både polisen och stadsdelsnämnden att säkerställa närvaro i det aktivt, uppsökande och långsiktigt kontaktskapande med skolorna och fritidsverksamheten.

Den lokala samverkansöverenskommelsen mellan Norrmalms stadsdelsnämnd och polismyndigheten har särskilt prioriterat ungdomar. Syftet med överenskommelsen är att förhindra att ungdomar boende i stadsdelområdet hamnar i kriminalitet, missbruk och psykiskt ohälsa.²³

²³ Samverkansöverenskommelse Norrmalms stadsdelsförvaltning och Lokalpolisområdet Norrmalm, 2016.

I dialog med den kommunala gymnasieskolan bekräftas bilden av att den psykiska ohälsan är en utmaning och ett växande problem bland skolans elever, varav en relativt liten andel är hemmahörande på Norrmalm, drygt hälften i Stockholms stad och hälften från kranskommunerna. Skolan har sett en ökad sjukfrånvaro bland eleverna, vilket yttrar sig i depressioner, sömnstörningar, stress och ett ökat antal elever som söker sig till elevhälsan. Skolan ser samband med prestationskrav, ett ohälsosamt stillasittande och svårigheter att koppla av/ner för dygnsvila. Skolan efterlyser ett stadsövergripande arbete för att hantera frågan, orsaksanalyser och koppling till stressforskare.

I enlighet med Hållbarhetskommisionens delrapporter, bland annat *Stad i samverkan - Stockholms stad och civilsamhället* behöver den strategiska samverkan med civilsamhället fortsätta att utvecklas.

Om vissa förutsättningar upplevs som svåra, till exempel höga krav i skolan, och dessa sammanfaller med brister i stödet kring en ung person, så finns en grogrund för psykisk ohälsa. Barn och unga med psykisk ohälsa presterar inte på samma nivå som friska barn, och omvänt, att inte lyckas uppnå skolans krav ökar individens sårbarhet, vilket i sin tur ökar risken för psykisk ohälsa.²⁴

I dialog med medarbetare på förvaltningens enhet för fält- och fritid, rektorer och med grundskolechefen för Norrmalms stadsdelsområde framkommer det att mobbing och trakasserier via sociala medier är ett stort problem bland unga. Inom grundskolan är det ett identifierat problemområde som skolorna och deras elevhälsa arbetar mycket med.

Mål: Barn till vårdnadshavare med psykisk ohälsa/sjukdom och/eller missbruk upptäcks tidigt och ges rätt stöd

Barn till vårdnadshavare med psykisk ohälsa är en utsatt grupp och drabbas i högre utsträckning än andra barn av psykisk ohälsa i vuxen ålder. Det sociala arvet är många gånger avgörande för barnets välmående och utveckling.²⁵

Faktorer som förstärker risken för samband mellan vårdnadshavares psykiska sjukdom och barn psykiska ohälsa, är missbruk och kriminalitet hos en eller båda vårdnadshavare, relationsproblem och

²⁴ MUCF, När livet känns fel, Ungas upplevelser kring psykisk ohälsa, 2015.

²⁵ Socialstyrelsen, Barn som anhöriga. Konsekvenser och behov när föräldrar har allvarliga svårigheter, eller avlider, 2013.

separationer, brist på andra närstående vuxna, aggressivitet och negativa förväntningar som riktas mot barnet, brist på närhet i relationen mellan barn och den vuxna omsorgsgivaren, kamratsvårigheter. Riskfaktorer påverkas i sin tur av en rad skyddsfaktorer, att barnet har eller utvecklar en förmåga att använda sin begåvning och sina anlag, nätverk med andra vuxna och jämnåriga, tillgång till kunskap och information som skapar sammanhang och begriplighet. Vårdnadshavare som trots sin sjukdom förmår ge sina barn kärlek och närhet är en stark skyddsfaktor, liksom tillgången till andra nära relationer och nätverk. Barn som utvecklar en positiv självbild är mera skyddade än andra.²⁶

Faktorer som ofta återfinns runt barn och unga som blir föremål för HVB-/familjehemsplaceringar kan knytas till deras vårdnadshavare. Mödrars socioekonomiska position och utbildning har stor betydelse för om barn blir omhändertagna, barn vars primära omsorgsgivare är arbetslösa och har långvarigt försörjningsstöd i kombination med psykiska och/eller sociala problem är exempel på barn som löper högre risk för att bli placerade i vård. Forskning visar att framförallt flickor i samhällsvård har högre förekomst av psykiska problem än unga som inte är/har varit placerade.²⁷

Psykisk sjukdom och föräldraskap är en angelägen och viktig fråga och barnens situation behöver ständigt uppmärksammas. När föräldraskap brister och barnet inte får den omsorg och trygghet som det behöver, lämnar det spår.

Barnperspektivet och barnets rättigheter ska beaktas i alla stadens verksamheter, såväl i verksamheter som direkt vänder sig till barn men också i verksamheter som på något sätt, direkt eller indirekt, påverkar barns situation. I arbetet med skapa uppväxtvillkor som ger alla barn och unga samma chans och där barnets rättigheter värnas behöver nämndens alla verksamheter bidra.

²⁶ Jansson, Larsson & Modig. *Mod och mandat. Ny lagstiftning stärker barn som anhöriga. Har vi mod att möta dem.* Stiftelsen Allmänna Barnhuset och Socialstyrelsen, 2011.

²⁷ Socialstyrelsen, Social rapport, 2013.

Mål: Unga vuxna med psykisk ohälsa har stöd utifrån sina behov

Det finns lite forskning när det gäller unga vuxna och övergångsperioden från ungdom och skoltid till vuxenliv och arbete. Denna tid tenderar idag att bli allt längre och det man vet är att skolprestation, ökade krav på utbildning, arbetslöshet och hård konkurrens på arbetsmarknaden har tydliga kopplingar till ungas ohälsa.²⁸

Det stöd och de insatser som samhället erbjuder en ung vuxen skiljer sig väsentligt från de insatser som står till förfogande för barn och unga. Inte minst innebär övergången från barn- och ungdomspsykiatri till vuxenpsykiatri stora förändringar. Även inom offentlig verksamhet är skillnaden tydlig. På Norrmalm erbjuder familjeenheten öppenvårdsinsatser i varierande form för barn, unga och deras familjer. Insatser som ett barn eller ungdom har omprövas och ändrar ofta karaktär när den unge går över till vuxenverksamhet. Förvaltningen har identifierat ett behov av att genomlysna insatserna för unga vuxna i syfte att identifiera vad som kan utvecklas.

Förvaltningen har under 2015 påbörjat ett förbättringsarbete med gruppen vuxna personer med samsjuklighet. Målgruppen är personer med allvarlig psykisk ohälsa ofta kombinerat med missbruk som antingen lever i hemlöshet eller riskerar hemlöshet. Målgruppen är ofta föremål för dyra placeringar där det är svårt att nå önskade resultat. I den identifierade gruppen på Norrmalm finns även unga vuxna med långvariga psykiska besvär.

I mars 2016 påbörjade Samordningsförbundet Stockholms stad, FINSAM, sin verksamhet i samverkan med Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen och Stockholms läns landsting med syfte att ge stöd åt stockholmare att uppnå eller förbättra sin förmåga till förvärvsarbete. Genom att ingå i samverkan inom FINSAM kommer förvaltningen att verka för att nå samordnade rehabiliteringsinsatser mellan myndigheterna i syfte att stödja vuxna som uppbär försörjningsstöd och som har komplexa rehabiliteringsbehov innan de kan komma till egen försörjning. Förvaltningen bedömer att detta kommer att gynna många olika grupper av personer med långvarigt behov av försörjningsstöd på grund av olika slag av arbetshinder. Unga vuxna och barnfamiljer kommer att prioriteras.

²⁸ Bremberg, *Psykisk hälsa, Tema: Ungas psykiska hälsa*, 2015.

Förebyggande och främjande arbete mot diskriminering – fokus hbtq

Nämnden har, utöver nämndens övergripande mål *Nämndens verksamheter är fria från diskriminering*, inom ramen för det prioriterade området definierat tre mål:

- Mål: Alla unga, oavsett sexuell läggning och könsidentitet och könsuttryck, deltar på likvärdiga villkor och har likvärdig tillgång till hälsa och fritid.
- Mål: Myndighetsutövningen inom äldreomsorgen är rättssäker och behandlar personer likvärdigt och respektfullt oavsett könsidentitet, könsuttryck eller sexuell läggning eller familjekonstellation.
- Mål: Äldre hbtq-personer i behov av stöd och omsorg har tillgång till en trygg och likvärdig service

Mål: Alla unga, oavsett sexuell läggning och könsidentitet och könsuttryck, deltar på likvärdiga villkor och har likvärdig tillgång till hälsa och fritid

Även om de allra flesta i målgruppen mår bra så upplever många homosexuella, bisexuella och unga transpersoner en sämre psykisk hälsa än befolkningen i stort. Målgruppen har i större utsträckning erfarenheter av och rädsla för våld, trakasserier och hatbrott. I mötet med socialtjänst och skola m.fl. finns många erfarenheter av diskriminering och kränkande bemötande.²⁹

Unga hbtq-personer är en särskilt utsatt grupp som oftare upplever skolan och hemmet som en otrygg plats och i fråga om våld och förtryck inom familjen eller i hemmet har finns en särskild sårbarhet.³⁰ Kunskap och bemötande av hbtq-personer är viktiga utvecklingsområden, där särskilt kunskapen om transpersoner är begränsad inom den offentliga sektorn.³¹ Attitydförändrande insatser med fokus på stereotypa föreställningar om kön har visat sig framgångsrika i att förebygga våld och genom långsiktiga insatser riktade till barn och unga går det att motverka våldet innan det har skett.³²

²⁹ Socialstyrelsen, Att främja hbtq-personers lika rättigheter och möjligheter. Förutsättningar och exempel, 2015.

³⁰ Ungdomsstyrelsen, Hon, hen, han. En analys av hälsosituationen för homosexuella och bisexuella ungdomar samt för unga transpersoner, 2010.

³¹ Socialstyrelsen, Att främja hbtq-personers lika rättigheter och möjligheter. Förutsättningar och exempel, 2015.

³² Unizon, Kvinnofridsbarometern 2015. En undersökning av kommunernas arbete mot mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer.

De familjer som förskolan möter kan se olika ut och barn lever i en mängd olika familjekonstellationer. Undersökningar visar att vårdnadshavare som lever i en relation som avviker från normen till exempel HBTQ familjer, upplever att de av samhället exkluderas och får ett sämre bemötande än familjer som lever i en heterosexuell relation. Förskolan ska erbjuda ett inkluderande klimat, där både barn och familjer känner sig välkomna.

Mål: Myndighetsutövningen inom äldreomsorgen är rättssäker och behandlar personer likvärdigt och respektfullt oavsett könsidentitet, könsuttryck eller sexuell läggning eller familjekonstellation

Mål: Äldre hbtq-personer i behov av stöd och omsorg har tillgång till en trygg och likvärdig service

Kunskapsläget om äldre hbtq-personer inom vård och omsorg är begränsat men de fåtal studier som finns visar dock att det finns samma rädsla för kontakt med vård och omsorg på grund av risk för diskriminering, som i gruppen i stort. Socialstyrelsen slår fast att inom stora delar av äldreomsorgen är personalens utbildning och kompetens bristfällig vad gäller hbtq-personers livsvillkor. Ett fåtal kommuner arbetar förebyggande mot heteronormativitet, och homo och transfobi inom äldreomsorgen och sammantaget leder detta till bristande bemötande av äldre hbtq-personer.³³ Äldre hbtq-personer exponeras i intima vård- och omsorgssituationer, vilket upplevs stressande och är en del av förklaringen till varför de inte söker hjälp i samma utsträckning som heterosexuella. En större andel äldre hbtq-personer är barnlösa och ensamstående, varför de i högre grad än andra är beroende av offentlig service.³⁴

Tydliga strategier för att förhindra heteronormativitet och homo och transfobi skapar bättre villkor i åldrandet för icke heterosexuella och transpersoner. Vägen till en diskrimineringsfri vård och omsorg är enligt Socialstyrelsen lång men kunskapshöjande insatser är ett sätt att komma framåt.³⁵

³³ Alkohol & Narkotika, Äldre extra utsatta, Nr 3/2015.

³⁴ Socialstyrelsen, Att främja hbtq-personers lika rättigheter och möjligheter. Förutsättningar och exempel, 2015.

³⁵ Socialstyrelsen, Att främja hbtq-personers lika rättigheter och möjligheter. Förutsättningar och exempel, 2015.

4. Mål, åtgärder och metoder för att mäta måluppfyllelsen

Samtliga formulerade mål och åtgärder har nämnden rådighet över inom ramen för sitt uppdrag och ansvar. Samtidigt kräver en långsiktig måluppfyllelse samverkan med övriga myndigheter, samhällsaktörer och civilsamhälle.

Barn och unga med psykisk ohälsa

Mål: Barn och unga hamnar inte i psykisk ohälsa, missbruk och kriminalitet

Åtgärder

- Samverkansmöte mellan Socialtjänst, Fält och fritid och Polis, en gång/månad. (*Fält och fritid*)
Syfte: Att lyfta individer som riskerar/visar tecken på psykisk ohälsa, att kunna hamna i kriminalitet eller missbruk samt skapa förutsättningar för djupare samarbete kring enskilda individer. Frågan om förekomst av våldsbejakande extremism ska alltid lyftas.
- Samverkan med skolorna och ungdomsrådet, 1 gång/termin. (*Fält och fritid*)
- Gemensam analysgrupp tillsammans med skolorna. (*Fält och fritid*)
- Genomföra en analys – vad utmärker psykisk ohälsa bland barn/unga i stadsdelsområdet. (*Fält och fritid*)
- Kartlägga församlingarnas insatser och förutsättningar för samverkan. (*Socialtjänsten & Fält och fritid*)

Uppföljning

- Andel anmälda brott utförda av ungdomar boende i stadsdelsområdet (Statistik över antalet inkomna anmälningar till socialtjänsten).
- Andel unga som upplever god psykisk hälsa, Andel unga som använder narkotika, (Stockholmsenkäten).
- Andel barn och unga som har fått individuell plan (SIP)
- Antal vårdnadshavare som deltagit i föräldrautbildning.
- Andel föräldrar som upplever att relationen till barnen har stärkts efter avslutad ABC-kurs. (Nämndens egen enkät)
- Andel unga med grundläggande behörighet till gymnasieskolan. (Statistik Stockholm)

- Andel dygnetruntplacerade som uppnår kunskapsmålen utifrån sin årskurs/ålder – flickor
- Andel dygnetruntplacerade som uppnår kunskapsmålen utifrån sin årskurs/ålder - pojkar

Mål: Barn till vårdnadshavare med psykisk ohälsa/sjukdom och/eller missbruk upptäcks tidigt och ges rätt stöd

Åtgärder

- Samarbete med Maskrosbarn, föreläsningar för verksamheterna, workshop m.m. (*Familjeenheten, Vuxenenheten, Förskolan, Fält och fritid*)
- Gemensamma föreläsningar på skolorna, Maskrosbarn och Socialtjänsten. (*Socialtjänsten*)
- Säkerställa barnperspektivet och omsätta barnets rättigheter i alla beslut, uppdrag och det dagliga arbetet i vuxenhandläggningen. (*Vuxenenheten*)
- Utveckla det uppsökande arbetet. (*Fält och fritid*)

Uppföljning

- Barnens brevlåda.
- Inkomna orosanmälningar.
- Andel barn och ungdomar som varit aktuella för insatser inom individ och familjeomsorgen (Utredningstyp BoU eller Vuxen) och som inte är aktuella 12 månader efter avslutad insats (inom IoF, BoU och Vuxna, 0-19 år). (Kf 2016)
- Andel ej verkställda vräkningsshot för familjer med barn. (SDN 2016)
- Andel vårdnadshavare som anser att hem och förskola samverkar för barnets bästa (Förskoleundersökningen)
- Andel vuxenärenden med barn där barnperspektivet uppmärksammas. (Aktgranskning)
- Antal genomförda barnkonsekvensanalyser där barnen fått möjlighet att göra sina röster hörda. (Nämndens dokumentation)

Mål: Unga vuxna med psykisk ohälsa har stöd utifrån sina behov

Åtgärder

- Säkerställa samverkan/rutin för övergång från sociala barn och ungdomsvården till vuxenheten (*Socialtjänsten*)
- Unga vuxna samsjuka (20 år-) – arbeta fram en ny modell för hur förvaltningen kan arbeta och följa upp effekterna för gruppen unga vuxna samsjuka (20 år-). (*Vuxenheten*)
- Ingå samverkan inom FINSAM. (*Vuxenheten*)

Uppföljning

- Uppföljning inom avdelningens ledningsgrupp och förvaltningens team för Unga vuxna.

Förebyggande och främjande arbete mot diskriminering – fokus hbtq

Mål: Alla unga, oavsett sexuell läggning och könsidentitet och könsuttryck, deltar på likvärdiga villkor och har likvärdig tillgång till hälsa och fritid

Åtgärder

- HBTQ - och normkritisk utbildning/diplomering (*Fält och fritid*).
- Våldsförebyggande insatser med ett genus- och maktperspektiv riktat till barn och unga (*Fält och fritid*).
- Synliggöra och motverka de normer som verkar inskränkande och exkluderande för familjer och unga hbtq-personer - fokus på extern kommunikation (*Förskola, Fält och fritid*).
- Utredda möjligheten att skapa en fysisk mötesplats inom befintligt lokalbestånd för unga hbtq-personer. (*Fält och fritid*)
- Utveckla kompetens och medvetenhet om inkluderande kommunikation, genom utbildning, metoder och verktyg (*Kommunikatör, Fält och fritid*).
- Öka kontaktytorna och utveckla samverkan mellan Ungdomsmottagningen och stadsdelsförvaltningen. Ungdomsmottagningen deltar i trygghets- och säkerhetsrådet och bjuds in till den terminsvisa temadagen i samverkanforum fält och fritid, socialtjänst och polis. (*Fält och fritid, Familjeenheten, Administrativa*)

- Genom ett normkritiskt perspektiv titta på hur vi bemöter HBTQ familjer inom förskolan. (*Förskolan*)

Uppföljning

- Andel barn/unga som inte upplever diskriminering i nämndens verksamheter. (Källa: Stockholmsenkäten)
- Andel ungdomar (10-17 år) som upplever att de har tillgång till meningsfulla kulturaktiviteter. (Kf indikator 2016)
- Utvärdering av Enheten för fält och fritid sker både under och efter utbildningens gång.
- Inventering av verksamhetens lokaler och dokument utifrån ett normkritiskt perspektiv. Inventeringen resulterar i en handlingsplan.

Mål: Myndighetsutövningen inom äldreomsorgen är rättssäker och behandlar personer likvärdigt och respektfullt oavsett könsidentitet, könsuttryck eller sexuell läggning eller familjekonstellation

Mål: Äldre hbtq-personer i behov av stöd och omsorg har tillgång till en trygg och likvärdig service

Åtgärder

- HBTQ- och normkritisk utbildning/diplomering för Äldreomsorgens beställarenhet och utförarenhet (*Äldreomsorgen*).
- Inventering av verksamheternas lokaler och dokument utifrån ett normkritiskt perspektiv. Inventeringen resulterar i en handlingsplan (*Äldreomsorgen*).
- Synliggöra och motverka de normer som verkar inskränkande och exkluderande för äldre hbtq-personer - fokus på extern kommunikation (*Äldreomsorgen*).
- Utveckla kompetens och medvetenhet om inkluderande kommunikation, genom utbildning, metoder och verktyg (*Kommunikatör, Äldreomsorgen*).

Uppföljning

- Andel äldre som inte upplever diskriminering i nämndens verksamheter. (Stadens brukarundersökning)
- Utvärdering av Äldreomsorgens verksamheter sker både under och efter utbildningens gång.

5. Genomförande

Dialog och samverkan

Förvaltning samverkar internt mellan nämndens olika verksamheter samt med berörda stadsdelsnämnder. Inom ramen för de prioriterade områden och identifierade målgrupperna kommer förvaltningen fortsätta ha en löpande dialog och samverkan med civilsamhälle, fackförvaltningar, övriga myndigheter och de lokala råden.

Fackförvaltningar

- Utbildningsförvaltningen och skolorna.
- Stadsbyggnadskontoret och exploateringskontoret. Förvaltningen har fört en dialog med Stadsbyggnadskontoret inom ramen för revidering av Stockholms översiktplan³⁶ och till den lokala områdesplaneringen. Den lokala områdesplaneringen knyter även an till prioriterade områden i samverkansöverenskommelsen med polisen.

Andra myndigheter

- Lokalpolisen på Norrmalm. Förvaltningen för en löpande dialog med Norrmalms kommunpolis inom ramen för den Lokala samverkansöverenskommelsen och Lokala utvecklingsprogrammet.
- Storstockholms brandförsvär.

Civila samhället

- Maskrosbarn, en barnrättsorganisation som stödjer barn som har föräldrar som mår psykiskt dåligt eller har ett missbruk.
- Församlingarna på Norrmalm.
- Röda korset.
- Ideella organisationer/intresseföreningar för hbtq-personer.

³⁶ Stockholms översiktsplan, *Promenadstaden*, beskriver de strategier för stadens utveckling som gör det möjligt för Stockholm att utvecklas på ett hållbart sätt.

Referenslista

Alkohol & Narkotika, *Äldre extra utsatta*, Nr 3/2015.

Bremberg, Sven. *Psykisk hälsa, Tema: Ungas psykiska hälsa*, MiND, 2015:4.

Folkhälsomyndigheten, *Hälsan och hälsans bestämningsfaktorer för transpersoner. En rapport om hälsoläget bland transpersoner i Sverige*, ISY Information System AB: Folkhälsomyndigheten, 2015.

Folkhälsomyndigheten, 2014, *Nationella folkhälsoenkäten 2014*, <https://www.folkhalsomyndigheten.se/folkhalsorapportering-statistik/statistikdatabaser-och-visualisering/nationella-folkhalsoenkaten/>

Folkhälsomyndigheten, 2015, *Ekonomiska villkor*, <https://www.folkhalsomyndigheten.se/amnesomraden/livsvillkor-och-levnadsvanor/folkhalsans-utveckling-malomraden/ekonomiska-och-sociala-forutsattningar/ekonomiska-villkor/>

Jansson, M., Larsson, A-M & Modig, C. *Mod och mandat. Ny lagstiftning stärker barn som anhöriga. Har vi mod att möta dem*. Stiftelsen Allmänna Barnhuset och Socialstyrelsen, Edita Västra Aros: Stockholm, 2011.

Myndigheten för ungdoms och civilsamhälles frågor, (MUCF). *Modell för stöd till unga med psykisk ohälsa som varken arbetar eller studerar*: Stockholm, 2015.

Myndigheten för ungdoms och civilsamhälles frågor, (MUCF), *När livet känns fel, Ungas upplevelser kring psykisk ohälsa*: Stockholm, 2015.

Regeringskansliet, *En strategi för lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck*, Regeringskansliet, 2014.

Samverkansöverenskommelse Norrmalms stadsdelsförvaltning och Lokalpolisområde Norrmalm, 2016. (DNR: 2.2.– 374/2016)

Socialstyrelsen, *Att främja hbtq-personers lika rättigheter och möjligheter. Förutsättningar och exempel*: Socialstyrelsen, 2015.

Socialstyrelsen, *Barn som anhöriga. Konsekvenser och behov när föräldrar har allvarliga svårigheter, eller avlider*, Edita Västra Aros: Stockholm, 2013.

Socialstyrelsen, *Psykisk ohälsa bland unga, Underlagsrapport till Barns och ungas hälsa, vård och omsorg 2013*: Stockholm, 2013.

Statistiska centralbyrån (SCB) 2015.

Stockholms stad, *Statistisk årsbok för Stockholm 2016*, Edita Bobergs AB: Stockholm, 2016.

Stockholms stads, Stadsledningskontoret. *Skillnadernas Stockholm, Kommissionen för ett socialt hållbart Stockholm, 2015*.

Stockholms stad, Socialförvaltningen. *Trygghet i Stockholm, Stockholms stads stadsövergripande trygghetsmätning, 2014*.

Stockholms stad, *Stockholmsenkäten, Årsrapport 2014*: Stockholm, 2014.

Ungdomsstyrelsen, *Hon, hen, han. En analys av hälsosituationen för homosexuella och bisexuella ungdomar samt för unga transpersoner*, Ungdomsstyrelsen: Stockholm, 2010.

Unizon, *Kvinnofridsbarometern 2015. En undersökning av kommunernas arbete mot mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer*, Unizon: Stockholm, 2015.